XVII–XVIII a. buitinės keramikos, plokštinių koklių fragmentų.

1,8–2 m gylyje nuo buvusio žemės paviršiaus atidengtas juodos žemės su skiedromis, medžio žieve, odos atraižomis sluoksnis. Jame aptikta medžio konstrukcijų liekanų. Tai 10 kuolų-polių eilė, sukaltų V–R kryptimi (skersmuo 20 cm) ir virš jos suklotų lentų liekanos. Ant lentų buvo 10–15 cm storio molio sluoksnis, virš kurio išlikęs 20 cm storio gyvulių mėšlo, kailio atraižų, vilnos sluoksnis. Spėjama, kad tai buvusios odos apdirbimo dirbtuvės fragmentas. Į V nuo spėjamos dirbtuvės vietos rastos medinės tvoros liekanos. Šiame kultūrinio sluoksnio horizonte aptikta XVII a. datuotinų buitinės keramikos, čerpių ir plokštinių koklių fragmentų. Sluoksnio storis siekė iki 0,9–1 m. Kultūrinio sluoksnio horizontą galima bus tiksliau datuoti atlikus dendrochronologinę ekspertizę.

Giliau atidengtas supiltas stambaus žvyro sluoksnis su XVII a. keramikos šukėmis, kurį kasant pradėjo kilti gruntiniai vandenys, todėl tyrimų vietoje įžemis nepasiektas.

INVESTIGATIONS AT TRAKŲ AND LIEJYKLOS STREETS IN VILNIUS

In June 2000, the IMR performed archaeological investigation at Trakų street 13. Two horizons of a habitation layer dated to the 17th and 18th centuries were obtained. Finds dated to the 16th–17th centuries were found. In July and August, archaeological excavation was performed at Liejyklos street 11, finds dated to the 17th–18th centuries were obtained.

TYRINĖJIMAI VILNIUJE, J. BASANAVIČIAUS GATVĖJE

Saulius SARCEVIČIUS

2000 m. Vilniuje, **J. Basanavičiaus g. Nr. 2/15–13,** po pirmo aukšto patalpa, rūsio įrengimo vietoje, buvo atliekami archeologiniai tyrinėjimai, kurių metu ištirtas 16,5 m^2 dydžio plotas. Šių tyrimų metu buvo užfiksuotas 2–3,8 m storio kultūrinis sluoksnis, datuotinas XVI–XX a.

Ploto R dalyje, 1 m gylyje (H_{abs}112,30–112,36 m) atsidengė XVIII–XIX a. pradžia datuotino, smarkiai apardyto akmeninio grindinio liekanos. Grindinio P kraštas buvo nuardytas, o V šliejosi prie H_{abs}112,44 m atsidengusio mūrinio statinio fragmento. Šio statinio R sienos 4,7 m ilgio fiksuota atkarpa nusidriekė ŠV–PR kryptimi. Ji buvo išmūryta iš 0,76x0,6, 0,4x0,35 m dydžio lauko akmenų bei 27,9–28–30,5x15,5x8,3–8,5 cm dydžio rausvos spalvos plytų bei pusplyčių. Mūras tvirtintas kalkių skiediniu. Aptikto mūro pamatų apačia fiksuota H_{abs} 109,46 m. Išlikęs maksimalus sienos aukštis siekė apie 3 m, jos storis – 0,64 m. Iš statinio vidinės pusės, kv. B 3, buvo pastebimos skliauto pėdos liekanos. Šie duomenys rodo, jog aprašomas pastatas turėjo rūsį. Rūsio dydis liko nenustatytas. Jo grindų paviršius, matyt, grįstas akmenimis – gręžinio pagalba buvo pasiektas 3,5 m gylyje, H_{abs}109,80–109,90 m. Rūsys buvo užpildytas griuvenų bei pilkos žemės sluoksniais, kuriuose rasti XVII a. pabaigos – XVIII a. radiniai – daugiausia keramika. Nesuardyti kultūriniai sluoksniai buvo užfiksuoti tik ploto

R dalyje, kur jie nebuvo nukasti aukščiau minėto statinio statybų metu. Čia kultūrinio sluoksnio storis siekė 2 m (H_{abs}111,25–110,63 m). 1,5 m gylyje išryškėjęs pastato statybos metu susiformavęs paviršius datuotinas XVII a. pabaiga. Remiantis negausiais radiniais bei stratigrafine analize, virš įžemio – smėlio susiformavęs neintensyvus pilkos žemės su smulkiais angliukais sluoksnis galėtų būti datuojamas XV a. pabaiga – XVI a. I puse.

2000 m. Vilniuje, **J. Basanavičiaus g. Nr. 4,** numatytoje užstatyti sklypo dalyje buvo atlikti archeologiniai tyrimai. Juos lėmė šioje teritorijoje 1998 m. atliktų žvalgomųjų archeologinių tyrimų išvados (žr. *ATL 1998 ir 1999 metais,* V., 2000, p. 471–474). Sklypo P dalyje, šalia J. Basanavičiaus gatvės, buvo ištirtas 46 m^2 dydžio plotas. Archeologinių tyrimų metu buvo užfiksuotas 1,7–2 m storio kultūrinis sluoksnis, kuris datuotinas XV a. pabaiga – XX a.

Tyrimų metu nustatyta, kad viršutinis iki 0,9 m storio kultūrinis sluoksnis susiformavo XIX–XX a. Šiam laikotarpiui (XX a.) priskirtini ploto R dalyje (kv. D–E 3–4), 1 m gylyje aptikti statinio pamato fragmentai.

1–1,1 m gylyje (H_{abs}115–114,89 m) beveik visame tirtame plote, nepažeistuose vėlesnių perkasimų vietose, buvo aptiktas XVIII a. datuotinas žemės paviršius. Jį sudarė smulkių akmenukų (žvyro) grindinys. Preparuojant šį sluoksnį, kv. D 3 aptikta 1780 m. datuotina sidabrinė moneta.

Žemiau, po aukščiau minėtu žemės paviršiumi, tiriamo ploto P dalyje (kv. A–E 1–3) atsidengė R–V kryptimi stovėjusio statinio liekanos. Buvo fiksuota statinio Š sienos moliu rištos akmenų eilės atkarpa. Greičiausiai tai buvo medinio statinio pamatėliai. Į P nuo šių pamatėlių išryškėjo aslos liekanos. Aptiktas statinys datuotinas XVII a. pabaiga – XVIII a. I puse.

Tuo pačiu laikotarpiu datuotinas ploto Š dalyje (kv. A–E 6–7), 2 m į P nuo aprašyto pastato fiksuotas antras statinio fragmentas. Jo sienos taip pat buvo medinės – rąstai buvo guldomi tiesiog ant žemės. Tačiau jie tyrimų metu nebuvo išlikę. Antrojo statinio grindys buvo išgrįstos akmenimis, vietomis jos buvo perkastos vėlesnių žemės darbų metu. Pastarasis statinys taip pat buvo orientuotas R–V kryptimi.

Pagal žemiau esančių sluoksnių pobūdį galima daryti išvadą, kad XVI–XVII a. I pusėje ši posesija nepasižymėjo intensyvia ūkine veikla, nors pastarojo laikotarpio sluoksniai, kurių storis apie 0,12 m, ir buvo fiksuojami 1,4–1,6 m gylyje. Apatinėje kultūrinio sluoksnio dalyje, susiformavusioje virš įžemio, aptikti ankstyviausi radiniai (daugiausia keramika) galėtų siekti XV a. Tačiau čia pat randami smulkūs plytgaliukai, skiedinio trupinėliai, kv. A1 aptiktas Žygimanto Augusto 1563 m. lietuviškas denaras.

INVESTIGATIONS IN VILNIUS, AT BASANAVIČIAUS STREET

At Basanavičiaus street 2/15–13 under the premise on the ground floor the area of 16.5 m^2 has been investigated and the culture layer from the 15th–16th centuries has been found, as well as the stone structural remains from the 17th century, finds dated to the 17th–18th centuries, ceramics mostly.

On Basanavičiaus street 4, in the part of the land intended for putting up the buildings, the area of 46 m^2 has been investigated. The culture layer of 1.7–2 m thick dated to the 15th–20th centuries was found, structural remains dated to the 17th–18th centuries, fragments of ceramics and the coins from the 16th and 18th centuries.